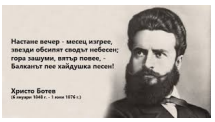

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ”, С. ОРИЗОВО
ОБЩ. БРАТЯ ДАСКАЛОВИ, ОБЛ. СТАРА ЗАГОРА
✉ 6253 ул. „Тракия” № 32 ☎ GSM: 0886472333
e-mail: info-2403102@edu.mon.bg http://ouorizovo.com

УТВЪРЖДАВАМ: .....
Живка Петрова – директор
на ОУ „ Христо Ботев“

Програма
(план)
за превенция на отпадането на ученици от училище за учебната 2026/2027 г.

Обсъдена на заседание на Педагогически съвет

с протокол № 9/10.09.2026 г.

Училищната комисия за откриване, задържане и превенция на отпадането на ученици от училище е назначена със Заповед № 455/10.09.2026 г. на Директора на ОУ „Христо Ботев“, с. Оризово в следния състав:

Председател: Р. Генова – старши учител 1. – 4. клас
Членове: 1. Катя Иванова Иванова - старши учител 1. – 4. клас
2. Ирина Ангелова Гочева - старши учител 1. – 4. клас

Работата на комисията се основава на приетите училищни планове, правилници и програми.

Програмата за превенция на отпадането на ученици от училище е съобразена с препоръките на Европейската комисия от доклада „Подход за разрешаване на проблема с преждевременното напускане на училище, насочен към цялото училище“, изработена е в контекста на Закона за предучилищното и училищното образование и наредбата за приобщаващото образование, според която образованието е национален приоритет, опиращ се на принципите на:

- равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки ученик;
- равнопоставеност и недопускане на дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус при провеждане на предучилищното и училищното образование;
- приемане и зачитане на уникалността на всяко дете и ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които училището трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността /Наредба за приобщаващото образование - чл. 3. (1)/.

Въвеждането на общ механизъм за идентифициране на деца в риск от отпадане от училище се налага от разбирането, че реален напредък в намаляване на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност. Необходим е системен подход на организация и сътрудничество на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците (Чл. 3., (2) т. 6). За целта в годишния план на училището за учебната 2026/2027 е включен тематичен педагогически съвет „Подкрепа за личностно развитие на учениците чрез формите на приобщаващото образование“.

1. **Причини за ранното напускане на училище.**

В Закона за закрила на детето е дадено определението на „дете в риск”. §1.т.11. "Дете в риск" е дете, за което съществува риск от отпадане от училище или което е отпаднало от училище.” Основни предпоставки за отпадане на ученици от училище могат да бъдат:

► обучителни затруднения (учениците, които трудно се справят с материала, губят интерес към съответния предмет, което води до отсъствия от час, а често и до оставане на поправителни изпити и повтаряне на годината);
► семейни / социални причини - проблеми в семейството, родителска незаинтересованост, смяна на местоживеене, липса на родителски надзор, нисък социален статус, етнокултурни традиции;
► липса на ефективни санкции за родителите, които проявяват занижен интерес и контрол;
► значително по-рядко е възможно причина за отсъствия да са конфликти между учениците в отделни паралелки.

Основни цели:
1. Ранно идентифициране на децата, за които съществува риск от отпадане от училище чрез проучване и оценка на потребностите и интересите на учениците.
2. Откриване и предотвратяване на причините, довеждащи отпадането на децата от училище.

Задачи:
1. Индивидуална оценка на причините за отпадането и планиране на подкрепа.
2. Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици.
3. Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми и подкрепи за мотивиране и задържане на учениците, осигуряване на консултиране, професионално ориентиране, активно въвличане и работа с родителите и семейството.
4. Изготвяне на регистър за децата в риск от отпадане от училище.

2. Мерки за реализиране на програмата.

Мерки по реализиране на програмата започват да се прилагат още при забелязване на първите признаци на промяна в поведението на ученика, ранни индикации за отпадане, като:

► закъснения и безпричинни отсъствия от часове,
► проблеми с дисциплината и взаимоотношенията в клас,
► понижаване на интереса към учебния процес или траен слаб успех по определен предмет или предмети.

2. **1. Мерки на ниво клас, класни ръководители, учители - посещаемост.**
2.1.1. Редовното отразяване на отсъствията в електронния дневник и мерките за намаляването им е приоритет преди всичко на класния ръководител и на преподавателите по предмета, по който са допуснати.
Задълженията на класните ръководители включват:
2.1.2. да контролират посещаемостта на учебните часове от учениците в паралелката и всяка седмица да обобщават резултатите в дневника на класа;
2.1.3. своевременно да информират родителите за отсъствията и успеха на учениците, както и когато спрямо тях се започне процедура за налагане на санкция или при предприемане на други мерки.
Във връзка с тези задължения всяка година в ОУ „Христо Ботев“ се провеждат задължителни процедури за осигуряване на присъствието на учениците в клас:

2.1.4. На първата родителска среща класните ръководители запознават родителите с правилника за устройството и дейността на ОУ „Христо Ботев“, разясняват правата и задълженията на учениците и родителите и предават на заместник-директора списък с подписи на родителите, запознати с правилника.
2.1.5. По време на първия час на класа, класните ръководители запознават учениците с техните права и задължения, като подробно разясняват какво се прави, ако се налага отсъствие на ученик от учебни занятия и какви санкции следват за безпричинни отсъствия от училище.
2.1.6. Наблюдение и анализ на поведението на учениците в съответния клас и взаимоотношенията помежду им.
2.1.7. Идентифициране на ранните индикации за неизвинени отсъствия, като увеличаване на закъсненията, проблеми с дисциплината и взаимоотношенията в клас и уведомяване на необходимата комисията за тях.
2.1.8. Подаване ежемесечно до 5-то число информация за отсъствията от всички класни ръководители до директора.
2.1.9. (1) Ако има ученици с тревожно голям брой отсъствия, класният ръководител писмено уведомява директора за причините за допускането им, дали са проведени разговори с родители и какви мерки са предприети за намаляването им.
(2) Класният ръководител уведомява председателя на комисията за откриване, задържане и превенция на отпадане от училище за съществуващ риск от отпадане на ученик поради допускане на голям брой отсъствия.
(3) Председателят на комисията за откриване, задържане и превенция на отпадане от училище уведомява директора за необходимост от откриване на процедура за издаване на наказателни постановления от кмета на общината за родители, настойници и попечители, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.
2.1.10. Включване на теми за превенция на отпадането на учениците от училище в плановете на класните ръководители - за всички паралелки, с цел засилване на грижата в училище за учениците в риск от отпадане.
2.1.11. Разработване на собствен начин за одобрение и похвала на учениците, които не са допуснали нито извинени, нито неизвинени отсъствия през седмицата / месеца / срока във всеки отделен клас.
2.1.12.Ученическият парламент да изготвя ежемесечно отчет за отсъствията по класове и да поощрява класовете,в които има най-много ученици без закъснения и неизвинени отсъствия.

2. **2. Мерки на ниво клас, класни ръководители, учители - обучителни затруднения.**
На това ниво общата подкрепа е адресирана към първите прояви на затруднения в овладяването на учебния материал, които с малко помощ могат да се преодолеят, а също е насочена и към ранно откриване на дарбите. На това поле се пораждат обучителните отношения и се откриват възможни начини на преподаване и учене, така че всяко дете да бъде прието, да постига напредък и да може да се включи пълноценно в учебния процес.
2.2.1. Преподавател, който установява затруднения в обучението с ученик в начален етап или проблеми по определен предмет в прогимназиален етап провежда среща с родител/наставник ученика, на която предоставя информация за

проблемите в работата на ученика и съвместно с родителя и ученика съставят месечен план за преодоляването им.

2.2.2. През този месец учителят прави портфолио на напредъка на ученика.

2.2.3. След изтичане на месеца отново се провежда среща с родителя/ наставника на ученика, който се запознава с портфолиото за напредъка и съвместно установяват наличие или липса на такъв.

2.2.4. При липса на напредък учителят съставя доклад за извършената работа, който включва информацията от:

- ► входното равнище по учебния предмет;
- ► срещите с родителите;
- ► плана на проведената индивидуална работа по предмета
- ► портфолиото, онагледяващо проблемите на ученика и го предава на класния ръководител.

2. **3. Мерки на ниво комисии.**

На това ниво се определя:

- ► нуждата от превенция и навременно разпознаване на трудностите в ученето при учениците;
- ► нуждата от разпознаване на дарбите на учениците, за да се отдели

допълнително внимание на учениците, които се развиват в конкретна област на знанието, спорта или изкуствата, така че те да разгърнат своя потенциал.

Общата подкрепа включва и всички допълнителни дейности, които помагат на учениците да се развиват и учат – дейности за мотивация, допълнително обучение, превенция на психичното здраве, превенция на насилието и тормоза, училищна политика за позитивна дисциплина, кариерно консултиране, здравна грижа, асистиране, библиотека и др.

Редовните екипни срещи осигуряват пространство и времето, в което учителите могат да споделят резултатите от проведената работа и на които заедно да търсят решения на проблемите.

2.3.1. След предприетите мерки по т. 2.2 и при липса на положителни резултати, класните ръководители се свързват с председателя на комисията за професионално ориентиране, като уведомяват родителите за датата/датите и времето на среща с тях.

2.3.2. (1) Членовете на комисията проверяват, дали ученика е включен във всички дейности в училище, свързани с обгрижването на учениците – осигуряване на закуски, плодове, обедно хранене, учебници, включване в полезни и разнообразни изяви.

(2) Комисията за професионално ориентиране определя учител - „наставник на ученика”, съвместно с когото съставя план за помощ на ученика - включване в занимания по интереси, насочени към изява на дарбите му и към стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, и за придобиване умения за лидерство.

2.3.3. В същото време успоредно протича индивидуална работа с ученика по изготвен от класния ръководител и съгласуван с родителите / настойниците на ученика план.

Индивидуалната работа за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес се провежда на 4 основни нива:

- работа с ученика (учител наставник, комисията за професионално ориентиране, класен ръководител)
- предоставяне на методическа помощ на учителите за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците);
- извършване на групова работа с връстниците от класа (класен ръководител, учител наставник);
- работа със семейството (класен ръководител, учител наставник);

2.3.4. Координацията на изпълнението на конкретните мерки за ученика се осъществява от класния ръководител и председателя на комисията за професионално ориентиране.

2.3.5. След не по-малко от месец се провежда събеседване между учителя наставник, председателя на комисията за професионално ориентиране, родителя и ученика за да се установи има ли напредък и как да продължи работата по-нататък.

2.3.6. При липса на достатъчна положителна промяна в доклад подробно се описва проведената с ученика и родителите му работа, към който се прилага графикът на срещите, подписан от родителя и се търси съдействието на комисията за превенция за отпадане от училище.

2.3.7. (1) Комисията за откриване, задържане и превенция на отпадане от училище, след обстойно запознаване с извършената до момента работа по т. 2.2. и 2.3.1 – 2.3.6 изготвя, съвместно с класния ръководител, индивидуална карта за оценка на риска от отпадане от училище и преценява, съвместно с родител / настойник, доколко съществува реален риск за отпадане от училище и за необходимостта от:

► организиране на консултация от педиатър, психолог, психиатър, логопед или друг специалист или от насочване към екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РУО – Стара Загора, който да направи първична оценка на общото развитие на ученика, за да препоръча вида и формата на обучение, за да осигури на ученика подкрепяща среда, което се изразява в осигуряването на съответния специалист (ресурсен учител, психолог, логопед).

► търсене на съдействие от общинската служба за социално подпомагане или от други институции в училищната система и извън нея с оглед превенция на отпадането от училище – Държавна агенция за закрила на детето, районния полицейски служител.

(2) При установена и доказана липса на съдействие от страна на родителите / настойниците, комисията за откриване, задържане и превенция на отпадане от училище, съвместно с класния ръководител организират /при възможност/ посещение в домовете за провеждане на разговор с родителите / настойниците на учениците, за които съществува риск от отпадане от училище.

(3) Ако родителите / наставниците на ученика, въпреки препоръката на комисията, не желаят детето им да бъде насочено към съответен детски специалист (психолог, психиатър, логопед и др.) или към екипа за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РУО – Стара Загора, те са длъжни да заявят становището си писмено до директора на училището, като подробно аргументират позицията си.

2.3.8. В края на годината председателя на Комисията за откриване, задържане и превенция на отпадане от училище изготвя обобщен доклад за проведената съвместна

работа и го представя пред педагогическия съвет след приключване на втория учебен срок на съответната учебна година.

Към доклада се прикрепят Индивидуалните карти за оценка на риска от отпадане от училище на всички ученици, с които е провеждана работа за превенция за отпадане от училище през съответната учебна година. Включването на Плана за превенция на отпадането на ученици от училище като задължителен компонент в работата на училището отваря пътя за подобряване на образователната среда и за изграждане на позитивен психологически климат, емоционално благополучие и успех на всеки ученици.

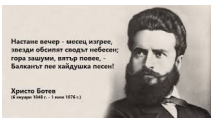

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ”, С. ОРИЗОВО
ОБЩ. БРАТЯ ДАСКАЛОВИ, ОБЛ. СТАРА ЗАГОРА
✉ 6253 ул. „Тракия” № 32 ☎ GSM: 0886472333
e-mail: info-2403102@edu.mon.bg http://ouorizovo.com

Индивидуална карта

за оценка на риска от отпадане от училище

I. Данни за ученика

.....

/Име, презиме, фамилия на ученика/

Дата на раждане:.....Клас:.....Класен р-л:.....

Адрес:.....

II. Семеен статус /семейна история: имена, адрес, образование, професия, месторабота, социален статус на родителите/

.....

/Име, презиме, фамилия на родител/ настойник/

Адрес:.....тел.....

.....

.....

III. Взаимоотношение на ученика с членовете на семейството.

.....

.....

.....

.....

IV. Здравен статус на ученика /данни по медицински документи и информация на личния лекар; данни на личен лекар; физически и психо-емоционален статус; зависимости и вредни навици/

.....

.....

.....

V. Допълнителна информация за ученика: /от кога е ученик в училището; образование - завършена ПГ, клас, етап или степен на образование; последно преместване - причини за преместването; пътуващ ученик ли е; проследяване на успеха през различните класове – учебен предмет с най-висок и с най-нисък успех, информация за вътрешни и външни оценявания, срочен и годишен успех; поправителни изпити и резултати от тях; информация за допуснати извинени / неизвинени отсъствия; участие в извънкласни дейности и проекти/

.....

.....

.....

.....

.....

VI. Откриване на силните страни (таланти, заложби, постижения) и проведена работа за приобщаване.....

.....

.....

.....

.....

.....

VII. Трудности и проблеми /идентифициране на дефицити в емоционално-психичното, умственото и/или физическото състояние; трудности в обучението
– проблеми в усвояването на учебен материал по конкретен предмет; езикови трудности (билингви);
.....
.....
.....
.....
.....

VIII. Социална интеграция /адаптация към класа и училището, умения за общуване, взаимоотношения с връстници и съученици; взаимоотношения в извънучилищна среда (приятелски кръг)
.....
.....
.....
.....
.....

IX. Отношение на родителите към участието и резултатите на ученика в учебния процес .....
.....
.....
.....

X. Информация от други институции /отдел „Закрила на детето“, отдел „Социално подпомагане“, Комисия за закрила на детето, полиция/
.....
.....
.....
.....

XI. Заключителна оценка /анализ на информацията - основни проблеми; идентифицирани потребности; препоръчителни действия/
.....
.....
.....
.....
.....

Изготвил: Кл. ръководител .....

Съгласували:
Педагогически съветник:……

Учител по/ Учител в група: .....
Учител наставник:……

Председател на комисия ПО: .....

Дата ……. Директор: .....